

faae saameget at bethde, som man forestiller sig; thi det næste Skridt vilde da blive, at forfaa- vibt Kirken trængte til Udvidelse, maatte Sognet komme til at bære det paa Formue og Veilighed; der vil ikke mere blive Spørgsmaal om at lægge en Byrde alene paa en Deel af Lan- det; men de, der hovedsagelig havde Evne til at slaffe Kirkerne Udvidelse, maatte bidrage i Forhold til Formue og Veilighed. Det er Noget af det, der er karakteristisk ved Tienden, at den bæres kun af en vis Deel af Landet; den er nu en affluttet Eiendom, et affluttet Pant, som Staten har i en vis Deel af For- dommet, og som den paa Kirkebygningernes — ikke paa Kirkens, den aandelige Kirkes, men paa Kirkebygningernes Vegne — haandhæver til Brug for disses Vedligeholdelse i Genhold til visse Vedligeholdelsescontracter, som ere affluttede med endeel Personer, som tildeels have havt jus patronatus over Kirken, der nu er borte, men som have endeel af Kirkens Midler under den samme Forudsætning; ogsaa dette Forhold maa og bør finde en Afslutning, og det vil være det næste Skridt efter dette. Jeg har et Par Gange nævnt, at ogsaa de vistnok kunne have ganske Ret, som spørge: Kan Kirkeieren efter Sognehaandets Løsning være pligtig at slaffe Plads til Enhver, der strømmer til Kir- ken og søger derhen som Menighed, istedetfor til vedkommende Sognepræst? Jeg troer, at Kirkeieren kun er pligtig at slaffe Plads til det saadshnlige Antal Kirkegængere. Blandt Sognebeboerne; hvor stort eller lille Antallet kan være, maa blive en Skjønssag, og det kan komme an paa en Prøve. Der ere visse Per- soner, som ikke kunne gaae i Kirke, deels fordi de ere for unge, deels fordi de ere for gamle; de kunne absolut ikke regnes til Kirkegængere; der gives dernæst Andre, der ikke ville gaae i Kirke, og de kunne heller ikke tælles med; men der vil være Sandshnlighed for et vist Antal Kirkegængere, og det maa lægges til Grund.

Jeg kan efter disse Udtalelser kun fastholde Forslaget; her er ikke Spørgsmaal om Noget, som forstandig kan afgjøres ved Domstolene. Her er simpelthen Spørgsmaal om at affatte Loven i saadanne Ord, som svare til Forholdene,

ikke Andet. Vi skulle ikke lade det komme an paa, om en kunstig Misforstaaelse af gamle Ord skulle kunne skabe til privat Eiendom, hvad der albrig har været givet til privat Eiendom under den opstillede Forudsætning. Den Bestræbelse for at slaffe disse Tiere Ret til at eie hele Tienden paa 60, 70 til 100 Rd. nær hvert Aar, og saa lægge hele Kirkebyg- ningernes Vedligeholdelse og Udvidelse over paa Andre, paa Staten eller Sognet skulle vi stoppe tidt og ikke give Medhold. Vi skulle ikke lade os drive bort fra at gjøre det Simple, Sunde og Naturlige; men dette Ord Eiendomsret misbruges idelig og idelig og ide- lig, naar man vil prøve paa at haandhæve den private, den enkelte Mand's Ret med Hensyn til Gjenstande, som han er kommen i Besiddelse af paa en meer eller mindre quasi Maade — jeg mener ikke de nuværende Be- siddere, men Besidderne i tidligere Tid, som man under alle Slags Paaskud har søgt at drive bort og forvanste, fra hvad de oprindelig have været. Derfor jeg møder en Mand, der gaaer i min Kjole, som er taget fra mig igaar, paakalder jeg vedkommende Myndighed, og naar det er bevist, at det er min Kjole, tager man den fra ham, og han faaer ikke en Skilling for sin „Eiendom“, medmindre han kan faae Noget hos den, der har solgt ham Kjolen. I et saadant Tilfælde seer man Sa- gen ganske simpel. Og hvad gjøre vi her? Vi tage Kirkens Eiendom tilbage, den kan ikke være solgt og er ikke solgt; der er solgt den Deel af den, som ikke var fornøden for at holde Kirken, som den skulle være — ikke Mere; der er gennem dette Kjøb sluttet en Contract om at sikke dens Vedligeholdelse. Mere kan det ikke være og er ikke, Mere kan ikke bestaae, og Mere har Loven ikke hjemlet den, til hvem Tienden er solgt; det ligger i den hele Forfatning siden 1660. Jeg maa opfordre gjentagende Enhver til ved sin Af- stemning at vise, at man ikke paa nogen Maade deler den Betragtning, at Kirkerne ikke i Tien- derne skulle finde de fornødne Midler til at være Kirker for Sognene, som disse nu ere.

J. M. Hansen: Efter de ganske forun- derlige og jeg troer nymødens Betragtninger,